

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel 28.6.2000
KOM (2000) 379 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET,
EUROPAPARLAMENTET, EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH
REGIONKOMMITTÉN**

Ny socialpolitisk dagordning

FÖRORD

Genom utvecklingen av en unik social modell har den europeiska socialpolitiken kommit att spela en central roll i uppbyggnaden av Europas ekonomiska styrka. Modellen har visat sig både flexibel och dynamisk nog att klara anpassningen till de snabba förändringarna i europeisk ekonomi och europeiskt samhälle under de senaste decennierna.

Vid Europeiska rådet i Lissabon enades man om en ny uppsättning mål som måste uppnås om Europa skall kunna bli "världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning".

Denna socialpolitiska dagordning utgör en del av det integrerade europeiska synsättet för att uppnå den ekonomiska och sociala förnyelse som man drog upp riktlinjerna för i Lissabon. Det främsta syftet med dagordningen är att trygga ett positivt och dynamiskt samspel mellan ekonomisk politik, sysselsättningspolitik och socialpolitik samt att få till stånd en politisk överenskommelse som skall mobilisera de viktigaste aktörerna att tillsammans arbeta mot det nya strategiska målet.

Den centrala delen av dagordningen är moderniseringen av den europeiska sociala modellen och omvandlingen av de politiska åtagandena i Lissabon till konkreta åtgärder.

I dagordningen ställs ett brett spektrum av åtgärder upp:

- Vissa är inriktade på att förverkliga Europas möjligheter till full sysselsättning genom att skapa fler och bättre jobb samt föregripa och styra förändringar och göra anpassningar till den nya arbetsmiljön – att utnyttja möjligheterna i den kunskapsbaserade ekonomin och främja rörlighet.
- Andra åtgärder är inriktade på att modernisera och förbättra den sociala tryggheten, motverka social utslagning, stärka jämställdheten mellan könen och de grundläggande rättigheterna samt bekämpa diskriminering.
- Slutligen finns det initiativ som ägnas åt förberedelserna inför utvidgningen och främjandet av internationellt samarbete och åt att se till att den sociala dialogen bidrar till att uppnå de olika målen.

Alla de föreslagna åtgärderna är visserligen inte nya, med de som redan pågår har fått en ändrad inriktning i enlighet med de politiska riktlinjer som ställdes upp i Lissabon. En annan nyordning är att den öppna arbetsmetoden, som hittills varit begränsad till sysselsättningsområdet, nu även kan tillämpas på socialområdet. Detta kommer att garantera mer kvalitativa, och i tillämpliga fall även kvantitativa, uppföljningar av överenskomna mål.

Dagordningen kommer att ge viktiga bidrag till den årliga sammanfattande rapport som begärdes av Europeiska rådet i Lissabon.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	DET POLITISKA SAMMANHANGET.....	5
1.1	Inledning.....	5
1.2	Att uppnå det nya strategiska målet.....	5
1.3	Att bygga vidare på det förgångna – att förbereda sig för framtiden.....	8
2.	KOMMANDE UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER	9
2.1	Sysselsättning	9
2.2	Den kunskapsbaserade ekonomin.....	12
2.3	Den sociala situationen.....	12
2.4	Utvidgningen	14
2.5	Internationalisering	14
3.	ANGREPPSSÄTTET	15
3.1	Att främja kvalitet.....	15
3.2	Aktörerna.....	15
3.3	Verktyg.....	16
4.	MÅLSÄTTNINGAR OCH ÅTGÄRDER.....	17
4.1	FULL SYSSELSÄTTNING OCH KVALITET PÅ ARBETET	17
4.1.1	För fler och bättre arbetstillfällen.....	17
4.1.2	Att förutse och hantera förändringar samt anpassa sig till den nya arbetsmiljön.....	19
4.1.3	Att utforska möjligheterna i den kunskapsbaserade ekonomin.....	20
4.1.4	Främja rörlighet.....	21
4.2	KVALITETEN PÅ SOCIALPOLITIKEN	22

4.2.1	Modernisera och förbättra social trygghet	22
4.2.2	Bekämpa social utslagning	22
4.2.3	Främja jämställdhet	23
4.2.4	Stärka grundläggande rättigheter och bekämpa diskriminering	24
4.3	ATT FRÄMJA KVALITET I ARBETSMARKNADSRELATIONERNA	25
4.3.1	Mål.....	25
4.3.2	Åtgärder	25
4.4	FÖRBEREDELSE INFÖR UTVIDGNINGEN	26
4.4.1	Mål.....	26
4.4.2	Åtgärder	26
4.5	ATT FRÄMJA INTERNATIONELLT SAMARBETE	26
4.5.1	Mål.....	26
4.5.2	Åtgärder	27
5.	UPPFÖLJNING OCH ÖVERVAKNING	27
6.	SLUTSATSER	27

1. DET POLITISKA SAMMANHANGET

1.1 Inledning

I februari lade kommissionen för Europaparlamentet fram ett nytt femårigt handlingsprogram för 2000–2005 med målet att "forma ett nytt Europa". Den nya dagordningen på det ekonomiska och sociala området är en central del av detta program, som grundas på begreppen full sysselsättning, ekonomisk dynamik, ökad social sammanhållning och rättvisa. Denna målsättning bygger på faktorer som uttrycktes i förberedelserna inför Europeiska rådets möte i Lissabon, vilket resulterade i en politisk överenskommelse på högsta nivå att fullfölja en dagordning på lång sikt.

Rent konkret förband sig de europeiska regeringarna att arbeta för ett **nytt strategiskt mål** för nästa årtionde, nämligen att "bli världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi, med möjlighet till hållbar ekonomisk tillväxt med fler och bättre arbetstillfällen och en högre grad av social sammanhållning". För att uppnå detta mål krävs det en strategi som syftar till att modernisera den europeiska sociala modellen, investera i människor och bekämpa social utslagning. Mot denna bakgrund hänvisade man i slutsatserna från Europeiska råden i Lissabon och Feira till ett meddelande från kommissionen om en ny europeisk social dagordning. Detta kommer att bli en inspirationskälla för Europeiska rådets möte i Nice i december 2000.

Utarbetandet av denna dagordning har varit föremål för omfattande samråd och dialog med olika berörda instanser såsom arbetsmarknadens parter, icke-statliga organisationer och rådgivande kommittéer.

1.2 Att uppnå det nya strategiska målet

Syftet med denna nya dagordning är att skapa en sammanhängande och konsekvent strategi inom Europeiska unionen för att bemöta de nya utmaningarna för socialpolitiken, som är ett resultat av den radikala omvandlingen av den europeiska ekonomin och det europeiska samhället. Detta gäller i synnerhet de förändringar som följer av den nya kunskapsstyrda ekonomin, som påverkar arbetslivet och livssituationen för alla människor som bor i Europa. Dessa utmaningar erbjuder också oerhörda möjligheter. Dagordningen är en del av Europeiska unionens integrerade strategi som syftar till ekonomisk och social förnyelse. Den bygger vidare på kommissionens bidrag till toppmötet i Lissabon och syftet är att fullt ut dra fördel av förändringarna samtidigt som man hanterar nackdelarna.

Vid toppmötet i Lissabon betonades den starka kopplingen mellan Europas ekonomiska styrka och dess sociala modell. Man tog också upp Europeiska unionens svagheter. Av stor betydelse var det att man enades om ramarna för Europas ekonomiska och sociala dagordning inför nästa decennium. För att åstadkomma detta blir den vägledande principen för den nya socialpolitiska dagordningen att stärka **socialpolitikens roll som en produktiv faktor**.

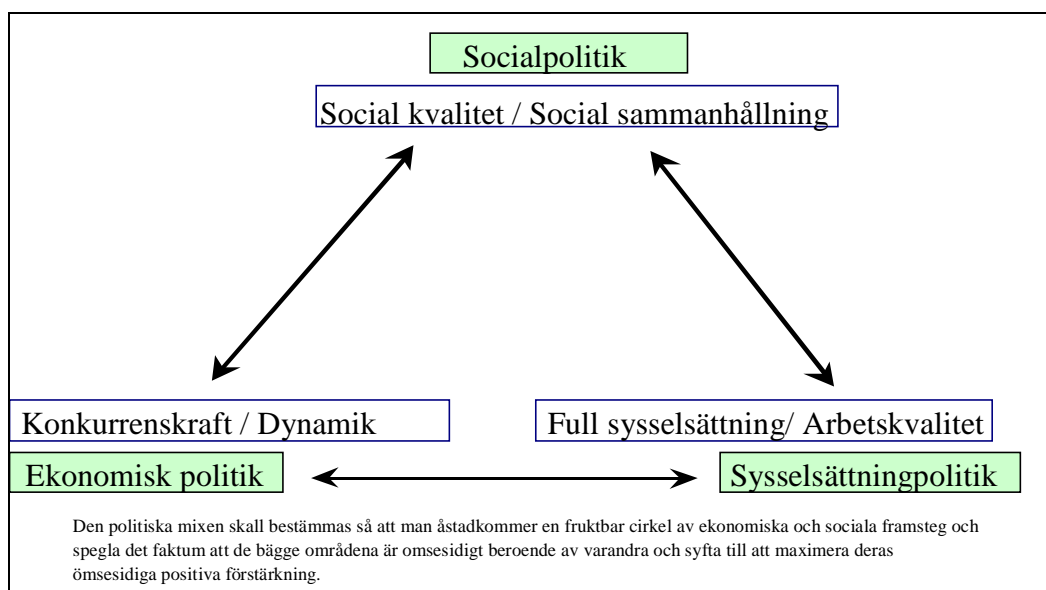
I de flesta fall innebär socialutgifter för hälsovård och utbildning en investering i mänskliga resurser som också får positiva ekonomiska effekter. Det finns därför ett positivt samband mellan omfattningen av en sådan utgift och produktivitetsnivån i de berörda länderna. Sociala transfereringar i form av pensioner och social trygghet bidrar inte bara till att balansera och omfördela inkomster över livet och mellan socialgrupper, utan är också gynnsamma för sysselsättningen, med de ekonomiska fördelar som detta för med sig.

Det är därför inte förvånande att nivån på socialutgifterna är ungefär de samma i utvecklade ekonomier – till exempel 24 % av BNP i USA, 26 % i Danmark och 27 % i Förenade kungariket. De största skillnaderna mellan USA och EU ligger inte i utgiftsnivån som en andel av BNP utan snarare i finansieringssättet. De flesta EU-system är skattefinansierade, medan en stor del av USA:s socialutgifter tas ut efter skatt. Detta får betydelse för hur sociala orättvisor hanteras.

Europa har, med sina välutvecklade socialpolitiska system, stått sig väl, och står sig fortfarande väl, i konkurrensen med resten av världen – såväl högteknologiska länder som låglöneländer.

Under gångna tider har socialpolitiken gjort det möjligt för EU att hantera strukturomvandlingar samtidigt som man har minimerat de sociala konsekvenserna. För att även i framtiden bevara europeiska, sociala värderingar som solidaritet och rättvisa och samtidigt göra ekonomiska framsteg, är det ett absolut måste att modernisera den europeiska sociala modellen och investera i mänskliga resurser. Det är väl dokumenterat att den amerikanska ekonomin under senare år har dragit ifrån EU när det gäller tillväxt, vilket särskilt beror på att EU varit långsammare när det gäller att anamma den nya tekniken. Det breda spektrum av åtaganden som gjordes vid mötet i Lissabon utgör en politisk grund för en omfattande strategi som skall stärka både den ekonomiska politiken och socialpolitiken.

Det främsta syftet med dagordningen är att trygga ett positivt och dynamiskt samspel mellan ekonomisk politik, sysselsättningspolitik och socialpolitik samt att få till stånd en politisk överenskommelse som skall mobilisera de viktigaste aktörerna att tillsammans arbeta mot det nya strategiska målet.

Hållbar ekonomisk tillväxt med låg inflation och sunda offentliga finanser är avgörande för högre sysselsättningsgrad och ökad social sammanhållning. Skattesamordning på europeisk nivå är en viktig aspekt av en fullbordad inre marknad och spelar en nyckelroll i att förhindra att skatteintäkterna minskar genom skadlig skattekonkurrens. En välriktad social trygghet är viktigt för att kunna anpassa ekonomin till förändring och för att skapa en effektiv och välutbildad arbetskraft. En högkvalitativ utbildning, som är tillgänglig för alla, motverkar social utslagning och stärker konkurrenskraften. Att öka sysselsättningsgraden kommer att förbättra hållbarheten i finansieringen av det sociala trygghetssystemet. Den sociala sammanhållningen förhindrar och minimerar underanvändningen av mänskliga resurser. Hanteringen av det

ömsesidiga beroendet mellan olika politikområden bör leda till en "politisk mix", som gynnar ekonomisk och social utveckling.

För att med gott resultat kunna bemöta de tekniska och samhällseliga förändringarna måste den europeiska sociala modellen moderniseras och förbättras för att stärka den ekonomiska dynamiken och få till stånd sysselsättningsskapande reformer. Hur Europa lyckas i en globaliserad ekonomi beror på kvaliteten på de varor och tjänster som man producerar och deras mervärde. I det avseendet kommer det att vara mycket viktigt att man fortsätter att stärka den inre marknaden och reformeringen av varor, tjänster och kapitalmarknader i enlighet med Cardiff-processen. En förbättring av arbetets kvalitet höjer kvaliteten på resultatet av arbetet och på så sätt stärks konkurrenskraften hos de europeiska företagen. Europeiska unionen måste fortsätta att kombinera goda samhällsvillkor med hög produktivitet och hög kvalitet på varor och tjänster. Detta är ett utmärkande drag i den europeiska sociala modellen. Fler och bättre arbetstillfällen i en dynamisk och konkurrenskraftig ekonomi stärker den sociala sammanhållningen. Att arbetsmarknadens parter visar återhållsamhet i fråga om lönekrav är viktigt för att bibehålla en gynnsam makroekonomisk miljö.

Den nya socialpolitiska dagordningen kommer att bidra till utformandet av en EU-strategi för hållbar utveckling, som skall antas av Europeiska rådet i Göteborg 2001. Analysen av sambanden mellan ekonomisk politik, sysselsättningspolitik, social politik, och miljöpolitik kommer att utgöra en del av detta arbete.

* * *

Avsikten med den nya socialpolitiska dagordningen är inte att harmonisera socialpolitiken i de olika länderna. Syftet är istället att sträva mot gemensamma europeiska målsättningar och att utöka samarbetet inom socialpolitiken mot bakgrund av den inre marknaden och den gemensamma valutan.

Genomförandet av dagordningen kommer inte att kräva några ytterligare ekonomiska medel. De offentliga utgifterna kommer istället att omfördelas så att man får en förbättrad effektivitet och en investering i mänskliga resurser, enligt vad man kom överens om vid toppmötet i Lissabon.

Den öppna samordningsmetoden¹, så som den definierades i Lissabon, kommer att omfatta samtliga aktörer och utgöra verktyg för att övervaka och leda handlingsriktlinjerna. Den nya socialpolitiska dagordningen bör ge viktiga bidrag till den årliga sammanfattande rapport som begärdes av Europeiska rådet i Lissabon.

Dagordningen omfattar perioden fram till år 2005. Flera av de åtgärder som föreslås i dagordningen sträcker sig över hela denna period. Den huvudsakliga inriktningen är emellertid de tre första åren. För att hålla jämna steg med förändringarna på det ekonomiska och sociala området måste dagordningen vara tillräckligt flexibel. Den kommer att ses över efter halva tiden, år 2003. Vid översynen kommer man att utarbeta mer specifika åtgärder för den tid som kvarstår.

¹ Öppen samordning av politiken innebär att man ställer upp riktlinjer för politiken, fastställer referensvärden, konkreta mål och ett övervakningssystem för att genom inbördes utvärdering bedöma de framsteg som gjorts.

1.3 Att bygga vidare på det förgångna – att förbereda sig för framtiden

Europeiska gemenskapen har ett socialpolitiskt engagemang och en socialpolitisk historia som sträcker sig långt tillbaka i tiden. Sedan 1970-talet har den stöttat medlemsstaternas handlingslinjer på området. I samband med fördragets utveckling har förhållandet mellan medlemsstaternas ekonomiska politik och socialpolitik genomgått betydande förändringar.

I fördragen har också subsidiaritetsprincipen skrivits in. På det socialpolitiska området är den grundad på samspelet såväl mellan gemenskaps- och medlemsstatsnivå – även regionalt och lokalt – som mellan arbetsmarknadens parter och offentliga myndigheter.

De senaste sociala handlingsprogrammen under 1990-talet följde en dagordning där tonvikten låg vid sysselsättningen.

Genom Amsterdamfördraget fick den europeiska socialpolitiken nya impulser. Den nya avdelningen om sysselsättning liksom det sociala protokollet infördes. Man fastställde nya områden och verktyg för insatser på området, vilket har bidragit till följande:

- Att ställa sysselsättningen i centrum för unionens ekonomiska politik och göra främjandet av denna till en fråga av allmänt intresse, vilket har lett till processen med öppen samordning av politiken i sysselsättnings- och arbetsmarknadsfrågor. Denna nya gemenskapspolitik har tagit fart och drivits på genom den strategi som presenterades vid toppmötet om sysselsättning i Luxemburg.
- Att begära att medlemsstaterna och gemenskapen bättre samordnar sin ekonomiska politik och sysselsättningspolitik för att se till att den blir enhetlig och för att skapa bättre synergi.
- Att tillämpa fördragets avdelning om socialpolitik genom att utveckla kollektiva förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter.
- Att lansera initiativ som rör nya aspekter av fördraget, som t.ex. social utslagning och kampen mot diskriminering.
- Att göra det till ett av gemenskapens mål att integrera jämställdhetsperspektivet i alla delar av samhällslivet.

Om det antas, kan kommissionens bidrag till den aktuella regeringskonferensen, och i synnerhet förslaget att utvidga bruket av beslut med kvalificerad majoritet, få konsekvenser för socialpolitikens framtida utveckling. Lika viktig för den framtida socialpolitiken kan stadgan om de grundläggande rättigheterna bli.

* * *

2. KOMMANDE UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER

Under arbetet inför toppmötet i Lissabon lade kommissionen fram en rad dokument som innehöll en djupgående analys av den ekonomiska och sociala situationen i Europeiska unionen². Det här meddelandet utgår ifrån dessa analyser.

2.1 Sysselsättning

Europeiska unionen har gjort betydande framsteg när det gäller att stärka de ekonomiska grundvalarna och främja skapandet av arbetstillfällen. Arbetslösheten ligger dock fortsatt på en hög nivå. För närvarande är ungefär 9 % av Europas arbetskraft utan arbete. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden var under 1999 endast 62 %.

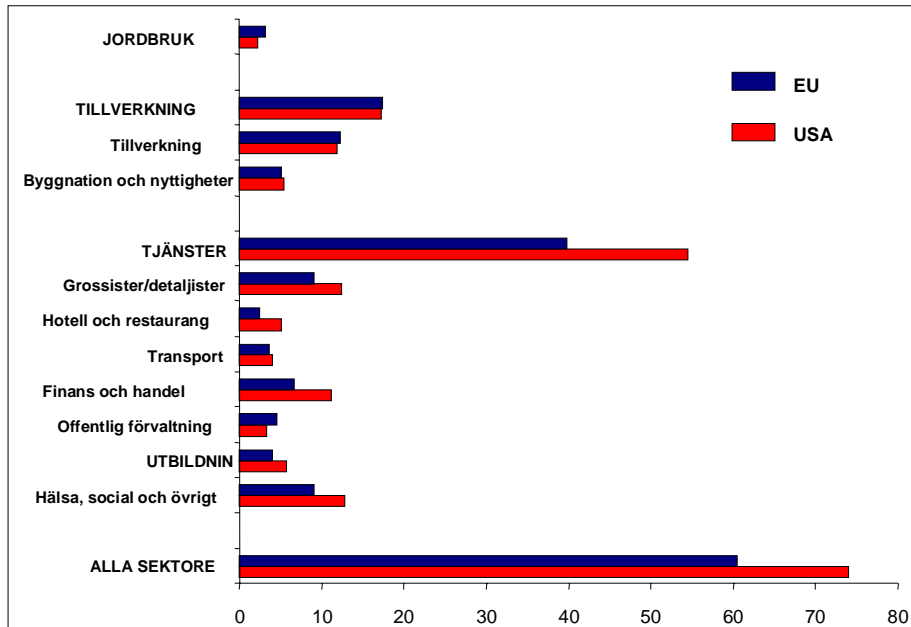
Sysselsättningen är fortfarande relativt låg inom vissa verksamhetsområden, t.ex. tjänster. Deltagandet bland kvinnor, liksom vissa andra grupper som t.ex. äldre och funktionshindrade, är alltför lågt. Kommissionens bidrag till Europeiska rådet i Lissabon pekade mycket tydligt på de viktigaste ingredienserna i Europas "sysselsättningsunderskott":

- En klyfta i fråga om tjänster – Europeiska unionen har mycket lägre sysselsättningsnivå inom tjänstesektorn än USA.

² Följande dokument överlämnades: "Europeiska rådet i Lissabon - En dagordning för ekonomisk och social förnyelse i Europa" (kommissionens viktigaste bidrag); "e-Europa – Ett informationssamhälle för alla" (KOM (1999) 687 slutlig); "Gemenskapens strategier för att stödja sysselsättning" (KOM (2000) 78 slutlig); "Att bygga ett Europa för alla" (KOM (2000) 79 slutlig); "Sociala utvecklingstendenser: möjligheter och utmaningar" (KOM (2000) 82 slutlig); "Strategier för arbetstillfällen i informationssamhället" (KOM (2000) 48 slutlig) och "Ekonomisk reform: Rapport om produkt- och kapitalmarknadernas funktion i gemenskapen" (KOM(2000) 26 final).

Europeiska unionen har en enorm sysselsättningspotential i praktiskt taget samtliga tjänstesektorer

Sysselsättningsstruktur per sektor

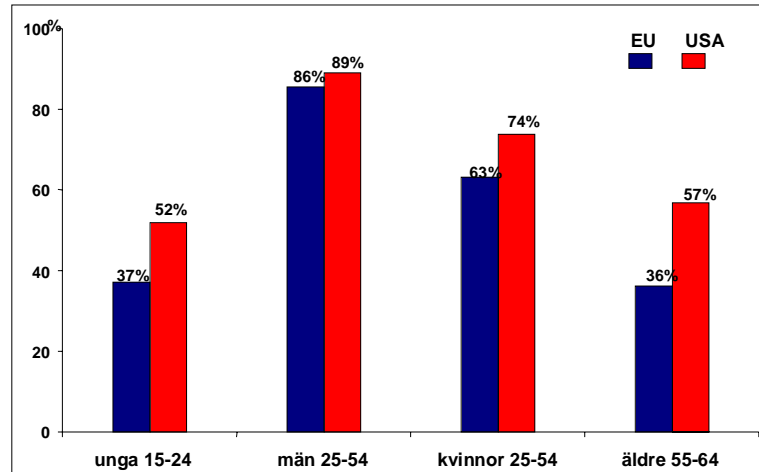
Källa: Eurostat 1997

541

- En könsklyfta – endast hälften av alla kvinnor i Europeiska unionen arbetar, vilket kan jämföras med två tredjedelar i USA.
- En åldersklyfta – andelen sysselsatta i åldersgruppen 55–65 är för låg.

Europeiska unionen har en betydande sysselsättningspotential, i synnerhet bland kvinnor i alla åldrar. Det finns också en betydande potential bland äldre män.

Sysselsättningsgrad - EU-USA

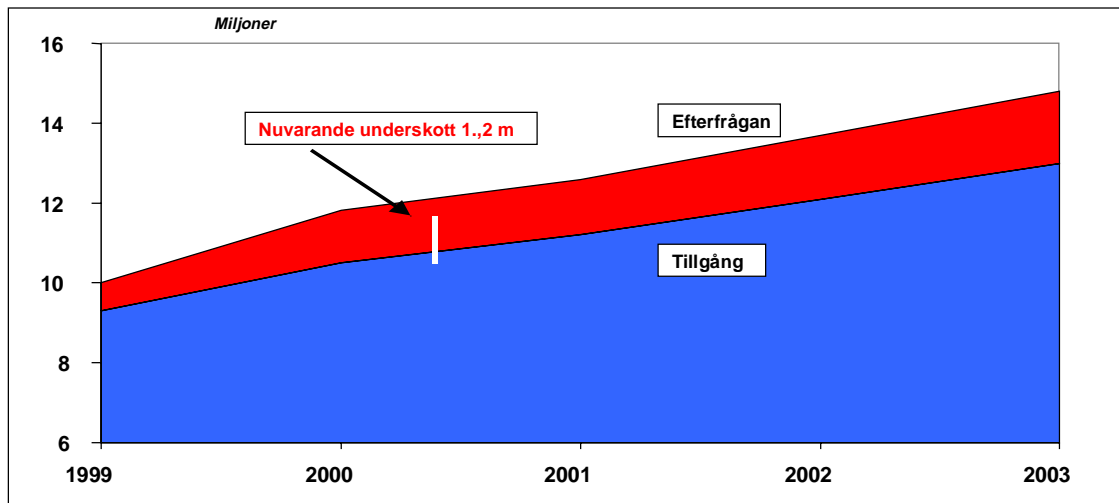
Källa: Eurostat 1999

542

- En kunskapsklyfta – kunskapsbehoven inom EU kan inte tillfredsställas av ett motsvarande utbud. Detta är särskilt tydligt på IT-området över hela Europa.

Bristen på IT-kunskaper i Europa ökar

Efterfrågan på och utbud av IT-kunskaper i Europa

Källa: Int . Data Corp. 2000 EU + Norway & Switzerland

- Strukturell långtidsarbetslöshet – hälften av dem som går utan arbete har varit arbetslösa i mer än ett år.

- Markanta regionala skillnader både i Europa och inom enskilda medlemsstater – arbetslösheten i Europeiska unionen är koncentrerad till östra Tyskland, Frankrike, Syditalien, Spanien och Grekland. Den är högre i vissa mindre utvecklade regioner, yttre regioner och industriområden på tillbakagång.

Den europeiska sysselsättningsstrategin har under de senaste tre åren visat sig vara ett effektivt verktyg för strukturreformer på de nationella arbetsmarknaderna. Att stärka denna strategi kommer att bli nödvändigt för att skapa fler och bättre arbetstillfällen. Det är redan tydligt i vissa medlemsstater att när sysselsättningen väl ökar blir tillgången på sådan arbetskraft som når upp till de standard som marknaden kräver av avgörande betydelse för hållbar ekonomisk utveckling och tillväxt utan inflation.

2.2 Den kunskapsbaserade ekonomin

Utöver dessa utmaningar släpar Europa efter Förenta staterna när det gäller att anamma ny teknik, i synnerhet Internet. Initiativen e-Europe och Europeiska forskningsområden erbjuder dock handlingsriktlinjer avsedda att överbrygga klyftan till USA. Lämpliga åtgärder från alla berörda parter sida, både i den offentliga och privata sektorn, behövs, så att den kunskapsbaserade samhället och den kunskapsbaserade ekonomin kan bidra till en hållbar ekonomisk utveckling, ökad sysselsättning och bättre social sammanhållning.

Detta innebär att man säkrar tillgång till informationssamhällets verktyg till överkomliga priser och tillhandahåller IT-utbildning för att tillgodose människors behov. Om man inte lyckas hantera dessa frågor, kan det leda till vidgade sociala och ekonomiska klyftor inom unionen.

Utvecklingen av mänskliga resurser, i synnerhet förbättrade kunskaper och utökat livslångt lärande, är avgörande i den kunskapsbaserade ekonomin. Dessutom är lika tillgång till – och kvaliteten på – utbildning av yttersta vikt när det gäller att ge människor verkliga möjligheter att förbereda sig för snabbt förändrade arbetsvillkor och den kunskapsbaserade ekonomins krav. Det kräver att man genomför en övergripande strategi och samordnade åtgärder på alla nivåer. Initiativet om "e-utbildning" kommer att mobilisera alla viktiga aktörer och innebär att de europeiska utbildningssystemen måste anpassas till kunskapsamhället.

Eftersom den kunskapsbaserade ekonomin kommer att bli mycket dynamisk, är det av stor vikt att man lyckas göra den mer öppen. Forskning kring villkoren för den kunskapsbaserade ekonomins utveckling kommer att stödja de politiska ansträngningarna.

2.3 Den sociala situationen

Även om man måste erkänna den viktiga roll som medlemsstaternas socialsystem spelar när det gäller att skapa ett sammanhållet samhälle, står dessa nu inför en rad gemensamma utmaningar, såsom behovet av anpassningar till ett arbetsliv i förändring, nya familjestrukturer, fortsatt brist på jämställdhet mellan könen, förändrade befolkningsstrukturer, ökande inkomstklyftor liksom den kunskapsbaserade ekonomins krav. På längre sikt kommer förändringarna i befolkningsstruktur att starkt påverka strukturen på arbetsmarknaden och tillgången på arbetskraft och sätta pensions- och hälsovårdssystemen under stor press. Därför måste man börja diskutera invandringens roll som ett led i en strategi för att bekämpa dessa trender. Misslyckas man med att anpassa och modernisera de sociala trygghetssystemen kan detta öka risken för arbetslöshet, fattigdom och social utslagning.

För att stödja övergången till en kunskapsbaserad ekonomi och tillfredsställa de nya behoven i samhället måste de sociala trygghetssystemen moderniseras. Social trygghet ligger visserligen kvar under medlemsstaternas behörighet, men samarbete på europeisk nivå kommer att underlätta en gemensam diskussion kring hur man bäst skall ta sig an utmaningarna med att modernisera och förbättra de olika sociala trygghetssystemen.

En av de största utmaningarna är nu att ta steget från en dagordning där man försöker bekämpa social utslagning till en där man arbetar för att skapa social integration och låter detta bli ett led i alla politiska handlingsprogram.

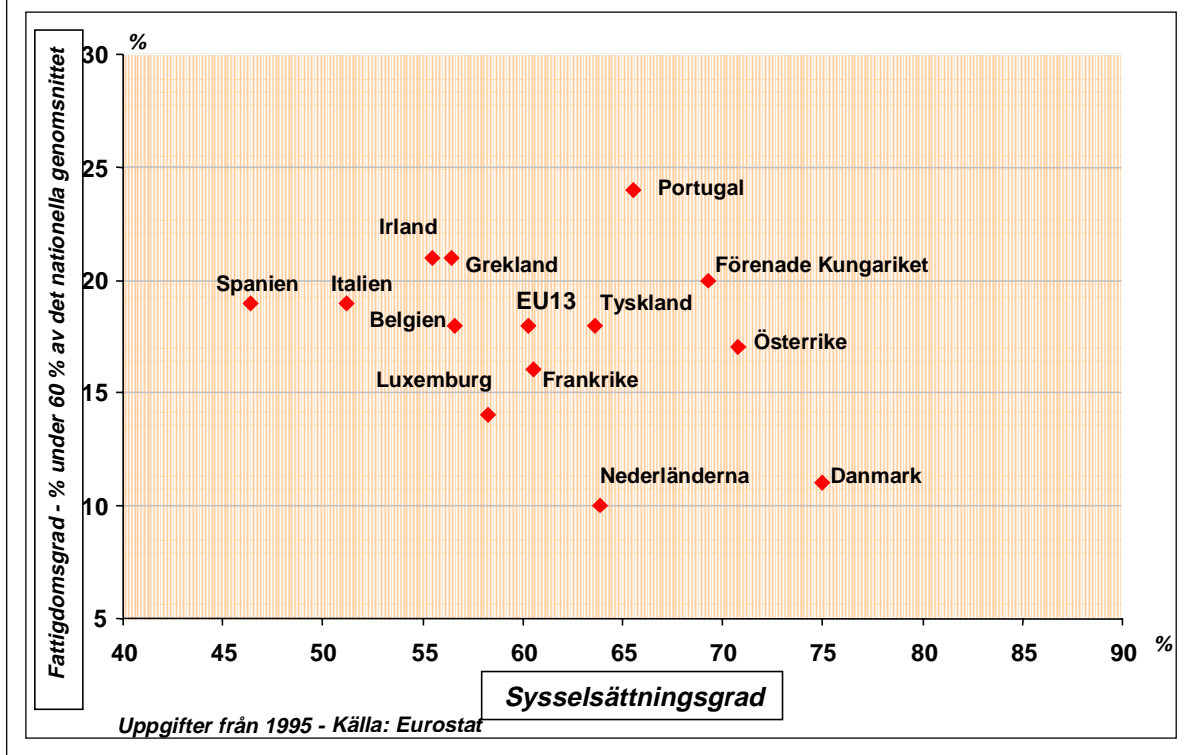
Arbetslösheten är den främsta enskilda orsaken till fattigdom. Närmare två av tre av de arbetslösa löper risken att bli fattiga. Det är därför som ett arbete är det bästa botemedlet mot social utslagning. Enbart sysselsättning löser dock inte alla problem.

En jämförelse mellan sysselsättning och fattigdom³ visar att fattigdom kan vara relativt spridd, t.o.m. i vissa medlemsstater med hög sysselsättning. Om man höjer sysselsättningsgraden och minskar arbetslösheten, skulle detta radikalt minska fattigdom och social utslagning, särskilt i de medlemsstater som för närvarande har låg sysselsättning. Mot denna bakgrund är det viktigt att inrikta sig på de som står vid sidan av arbetsmarknaden, genom att investera i dessa människor så att deras anställbarhet kan öka, och genom att undanröja hinder för dem att komma in på arbetsmarknaden. Utmaningarna kräver mångfacetterade handlingsriktlinjer, som går utöver rena arbetsmarknadsfrågor och som har som mål att minska social utslagning och öka delaktigheten i samhället.

Enbart sysselsättning löser inte alla problem

³ Fattigdomsnivåerna i bilden definieras som 60 % av medianhushållets justerade inkomst i respektive land (Eurostats definition). Att indikatorerna och statistiken förbättras är viktigt för att hjälpa medlemsstaterna att minska fattigdomen och den sociala utslagningen.

Fattigdom och sysselsättning

550

2.4 Utvidgningen

I och med att kandidatländerna ansöker om medlemskap i unionen arbetar de för att utveckla sina ekonomier, samhällen och socialsystem för att nå samma nivåer som medlemsstaterna. Deras mål är att höja levnadsstandarden och den sociala standarden samt att på lång sikt förbättra sina ekonomiska resultat och sysselsättningen. Genom att förbereda sig för medlemskap i EU håller kandidatländerna redan på att anta en stor mängd lagar och bestämmelser vilket bör medföra att de har antagit Europeiska unionens socialpolitiska regelverk vid tiden för anslutning. Kandidatländerna har inte bara en stor uppgift framför sig när det gäller att omvandla och anpassa sina egna system, utan konfronteras också med många av de problem som de nuvarande medlemmarna i Europeiska unionen har.

2.5 Internationalisering

Internationalisering och globalisering är viktiga aspekter av de föränderliga finansiella och ekonomiska villkor och handelsvillkor som Europa och dess sociala system står inför. Att bejaka förändring behöver inte innebära att man överger sociala målsättningar. Snarare förstärks det ekonomiska behovet av sociala investeringar med hjälp av väl uttänkta sociala handlingsprogram. Nu mer än någonsin beror Europas ekonomiska prestanda på hur produktiva och innovativa dess medborgare är. Förmågan att kunna investera i kunskap, skapa mervärde, attrahera ny ekonomisk verksamhet och att hantera förändringar kommer i stor utsträckning att påverkas av arbetskraftens kunskaper och anpassningsförmåga.

* * *

3. ANGREPPSSÄTTET

3.1 Att främja kvalitet

Den nya socialpolitiska dagordningen kretsar kring en rad olika åtgärder som är utformade för att bidra till ett dynamiskt samspel mellan ekonomisk politik, sysselsättningspolitik och socialpolitik samt garantera att man kan dra full nytta av den. Ett viktigt budskap är att tillväxt inte är ett mål i sig utan främst ett medel för att uppnå högre levnadsstandard för alla. Socialpolitiken stöder den ekonomiska politiken och sysselsättningen har inte enbart ett ekonomiskt utan också ett socialt värde.

Den övergripande inriktningen kommer att bli främjande av kvaliteten som drivkraft för en blomstrande ekonomi, fler och bättre arbetstillfällen och ett samhälle som är öppet för alla: livskraftiga partnerskap, dialog och delaktighet på samtliga nivåer, tillgång till bra tjänster, vård och omsorg samt en social trygghet som är anpassad till en ekonomi och ett samhälle i förändring. Att utvidga kvalitetsbegreppet – som redan är bekant för näringslivet – till att omfatta hela ekonomin och hela samhället kommer att underlätta ett bättre samspel mellan de ekonomiska och de sociala handlingsriktlinjerna.

Ett sådant angreppssätt innebär att man strävar efter att åstadkomma konkurrenskraft, full sysselsättning och kvalitet i arbetet, kvalitet i arbetsmarknadsrelationerna och kvalitet i socialpolitiken:

- **Full sysselsättning** innebär att man gynnar skapandet av fler arbetstillfällen och **kvalitet på arbetet** att man hittar en bättre balans mellan arbetsliv och privatliv. Detta är till nytta för individen, ekonomin och för samhället. Det innebär bättre sysselsättningspolitik, rättvisa löner och en arbetsorganisation som är anpassad efter såväl företagets som individernas behov. Den grundar sig på höga kvalifikationer, rättvisa arbetsvillkor och god arbetsmiljö samt på att man underlättar geografisk och yrkesmässig rörlighet.
- **Kvaliteten på socialpolitiken** innebär en hög nivå av social trygghet, väl fungerande samhällstjänster som är tillgängliga för alla människor i Europa, verkliga möjligheter för alla samt garanterade grundläggande och sociala rättigheter. En effektiv sysselsättnings- och socialpolitik behövs för att stödja produktiviteten och underlätta anpassningen till förändringarna. Den kommer också att spela en betydande roll i övergången till den kunskapsbaserade ekonomin.
- **Kvaliteten på arbetsmarknadsrelationerna** bestäms av förmågan att skapa samstämmighet i fråga om både diagnosen och hur man skall bygga vidare på dagordningen för anpassning och modernisering. Detta inbegriper också att kunna hantera industriella förändringar och omstruktureringar i företag på ett bra sätt.

3.2 Aktörerna

Dagordningen skall bygga på en ny form av styrning. Det innebär att man ger en tydlig och aktiv roll åt alla berörda parter så att de skall kunna delta i förverkligandet av de handlingsprogram som ingår i dagordningen. Samtliga aktörer, Europeiska unionens institutioner, medlemsstaterna, regionala och lokala aktörer, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och näringslivet har en viktig roll att spela.

Kommissionen kommer att använda sin initiativrätt till att lägga fram relevanta förslag. Den kommer dessutom att fungera som en katalysator och stödja medlemsstaternas och andra aktörers handlingslinjer med alla verktyg som står till dess förfogande. Kommissionen kommer också att övervaka och styra genomförandet av dagordningen. **Ministerrådet** och **Europaparlamentet** måste ta sin del av ansvaret för lagstiftningen. Inom medlemsstaterna bör **myndigheterna på nationell, regional och lokal nivå** utarbeta egna handlingsprogram för att genomföra dagordningen. **Arbetsmarknadens parter** på alla nivåer bör spela sin roll fullt ut, vilket särskilt innebär att de skall förhandla fram avtal, modernisera och anpassa arbetsförhållandena samt bidra till en sund makroekonomisk politik. **Frivilligorganisationerna** kommer att vara nära knutna till insatser som gäller lika möjligheter för alla.

Samtliga aktörer måste vid rätt tidpunkt spela sin roll i den dynamiska och interaktiva process som krävs för att genomföra den här dagordningen.

3.3 Verktyg

För att uppnå dessa prioriteringar krävs det en väl avpassad kombination av samtliga tillgängliga verktyg och då främst följande:

- Den **öppna samordningsmetoden** som man lade grunden till genom Luxemburgprocessen för sysselsättning och som har vidareutvecklats vid Europeiska råden i Lissabon och Feira.
- **Lagstiftning**: När så krävs bör man utarbeta eller anta standarder för att säkra att grundläggande sociala rättigheter respekteras och för att kunna anta de nya utmaningarna. Sådana standarder kan också vara ett resultat av överenskommelser mellan arbetsmarknadens parter på europeisk nivå.
- **Den sociala dialogen** som det mest effektiva sättet att modernisera avtalsförhållanden, anpassa arbetsorganisationen och skapa en fungerande balans mellan flexibilitet och säkerhet.
- **Strukturfonderna** och i synnerhet **Europeiska socialfonden** som gemenskapens viktigaste sätt att finansiera de politiska handlingsprogrammen.
- Kommissionen kommer när så är lämpligt att föreslå **program** som stöder utvecklingen av politiska initiativ.
- Användningen av **mainstreaming** som ett verktyg kommer att utvecklas ytterligare.
- **Politisk analys och forskning** kommer att understödja genomförandet av denna socialpolitiska dagordning. Detta bör leda till regelbundna rapporter om sysselsättning, jämlikhet mellan könen, social ställning och arbetsmarknadsrelationer

De europeiska organ som är aktiva på det socialpolitiska området bör kunna ge avsevärda bidrag på området. Detta gäller särskilt Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor i Dublin, Europeiska arbetsmiljöbyrån i Bilbao, Europeiskt centrum för övervakning av rasism och främlingsfientlighet i Wien, Europeiskt centrum för utveckling av yrkesutbildning (Cedefop) i Thessaloniki och Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen i Turin.

4. MÅLSÄTTNINGAR OCH ÅTGÄRDER

Ett framgångsrikt genomförande av dagordningen under de närmaste åren kommer att bygga på överenskommelser om vilka konkreta mål och målsättningar som skall uppnås med hjälp av alla relevanta gemenskapsinstrument och med engagemang från samtliga aktörer på det socialpolitiska området. Den kommer att spela en avgörande roll när det gäller att kombinera ekonomisk politik, sysselsättningspolitik och socialpolitik på ett sätt som skapar maximal ekonomisk dynamik, ökad sysselsättning och social sammanhållning. Detta innebär att man försöker skapa bästa möjliga synergieffekter och samstämmighet med andra politikområden, som t.ex. ekonomisk politik, företagspolitik, regionpolitik, forsknings- och utbildningspolitik, informationsområdet samt förberedelserna inför utvidgningen.

Alla föreslagna åtgärder är visserligen inte nya, men de som redan pågår har fått ändrad inriktning i enlighet med de politiska riktlinjer som ställdes upp i Lissabon. De som redan har föreslagits av kommissionen bör antas och genomföras.

4.1 FULL SYSSELSÄTTNING OCH KVALITET PÅ ARBETET

4.1.1 För fler och bättre arbetstillfällen

4.1.1.1 Mål

Att förverkliga hela den sysselsättningspotential som finns i Europa genom att arbeta för att höja sysselsättningsgraden upp till 70 % år 2010 och att öka andelen kvinnor i arbete till över 60 % till år 2010. Därvid skall dock hänsyn tas till medlemsstaternas olika utgångslägen.

Främjande av sysselsättning, företagsamhet och hög kvalitet på arbetslivet är centrala delar av strategin. Arbetsmarknadens struktur, särskilt könsuppdelningen på arbetsmarknaden och låglönade arbeten för lågutbildade, måste diskuteras. Tillgången till arbetsmarknaden måste förbättras för samtliga socialgrupper.

Syftet är således inte enbart att skapa fler arbetstillfällen utan också att skapa arbetstillfällen av hög kvalitet, i synnerhet sådana som är knutna till den kunskapsbaserade ekonomin. En ytterligare fördjupning och förstärkning av den europeiska sysselsättningsstrategin har en mycket viktig roll att spela när det gäller att frigöra denna potential, genom att man exempelvis

- koncentrerar ansträngningarna på att förbättra människors anställbarhet och minska kunskapsklyftorna, i synnerhet genom att utveckla livslångt lärande, e-utbildning samt vetenskaplig och teknisk utbildning,
- främjar företagsamhet och skapande av nya arbetstillfällen, vilket underlättas genom att man skapar en gynnsam miljö för att starta och utveckla nyskapande företag, särskilt små och medelstora företag,
- ställer upp ramvillkor och avlägsnar alla kvarvarande hinder för utveckling av tjänstesektorn för att bana väg för skapandet av arbetstillfällen inom tjänstesektorn, inbegripet den sociala ekonomin.
- ger högre prioritet åt lika möjligheter, utvecklar en övergripande strategi när det gäller arbetskraftens och företagets anpassbarhet till nya former av arbetsorganisation och stärker alla aktörers bidrag, inklusive arbetsmarknadsparterna,

- strävar efter ekonomiska reformer av varu-, tjänste- och kapitalmarknaderna samt stärker deras samordning med och bidrag till en stabilitetsinriktad makroekonomisk politisk strategi, med målsättningen att öka sysselsättningen i samband med tillväxten.
- utvecklar och förbättrar de olika utbildningssystemen för att kunna genomföra strategin för livslångt lärande.

Sysselsättningsstrategin kräver åtgärder på samtliga nivåer – EU-nivå, nationell, regional och lokal nivå.

4.1.1.2 Åtgärder

- Att fortsätta stärka Luxemburgprocessen med årliga förslag till gemensam sysselsättningsrapport, riktlinjer och rekommendationer för sysselsättningspolitiken (att stärka och vidareutveckla relevanta frågor inklusive, när så är lämpligt, kvantifierbara mål) – en integrering av slutsatserna från Lissabon i riktlinjerna för sysselsättning för 2001 och en översyn och bedömning av strategin 2002.
- Att lägga fram ett beslut om gemenskapens stödåtgärder inom sysselsättningsområdet (artikel 129 i fördraget).
- Att stärka livslångt lärande såsom det definierats i riktlinjerna för sysselsättning.
- Att arbeta vidare med utvärderingen av arbetsmarknadspolitik, utifrån inbördes utvärdering och utbyte av bra metoder.
- Att vidareutveckla en uppsättning kvantitativa och kvalitativa gemensamma indikatorer.
- Att utveckla en systematisk, regelbunden bedömning av hur målet att uppnå en hög sysselsättningsnivå beaktas när gemenskapens politik och verksamhet utformas och genomförs (artikel 127 i fördraget).
- Att stärka Europeiska socialfondens roll som det främsta gemenskapsinstrumentet för att stödja utvecklingen av mänskliga resurser för att genomföra sysselsättningsstrategin. Att bedöma effekten av stödet från strukturfonden, i synnerhet Europeiska socialfondens inverkan på sysselsättnings- och socialpolitik. Att särskilt noggrant granska de innovationer och bra metoder som kommer fram inom gemenskapsinitiativen Equal, Interreg III, Leader+ och Urban.
- Att stödja lokala och regionala delar av sysselsättningsstrategin.
- Att garantera enhetlighet och större synergieffekter mellan ekonomisk politik, strukturpolitik och sysselsättningspolitik, i synnerhet under utarbetandet och genomförandet av sysselsättningsriktlinjerna och de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken.
- Uppmana arbetsmarknadens parter att
 - bidra till och samarbeta mer systematiskt inom sysselsättningsstrategin,
 - skapa dialog och inleda förhandlingar på alla berörda nivåer, i syfte att gynna sysselsättningen (särskilt genom livslångt lärande),

- på europeisk nivå påbörja utarbetandet av gemensamma målsättningar som skall tjäna som referens för åtgärder som vidtas av arbetsmarknadens parter på nationell nivå och på grundval av sysselsättningsriktlinjerna.

4.1.2 Att förutse och hantera förändringar samt anpassa sig till den nya arbetsmiljön

4.1.2.1 Mål

Att utveckla en positiv och aktiv inställning till förändringar genom att främja ändamålsenlig information till såväl företag som anställda, diskutera konsekvenser för sysselsättningen och sociala följder av ekonomisk integration och marknadsintegration (sammanslagningar, uppköp osv.) och anpassa arbetsvillkoren och avtalsvillkoren till den nya ekonomin i syfte att skapa en förnyad balans mellan flexibilitet och säkerhet.

För detta krävs krafttag av arbetsmarknadens parter på alla nivåer (europeisk, nationell, bransch- och företagsnivå), utvecklingen av delat ansvar mellan företag och anställda i förhållande till arbetskraftens anställbarhet, yrkesmässig och geografisk rörlighet, modernisering och förbättring av relationerna mellan arbetstagare och arbetsgivare, hur arbetsmarknadens parter arbetar, utveckling av ändamålsenlig information och förfaranden för rådfrågning samt utarbetandet av verktyg för att förebygga och medla i konflikter. De statliga myndigheterna bör tillhandahålla det stöd och bestämma de villkor som krävs för att främja en sådan anpassning.

Viktigt här är att främja hälsa och säkerhet i arbetet och att se till att lagstiftningen och kompletterande åtgärder på området är väl anpassade efter nya kunskaper eller tekniska framsteg.

4.1.2.2 Åtgärder

- Stärka anpassbarhetsdimensionen av sysselsättningsstrategin.
- Upprätta samråd mellan arbetsmarknadens parter på grundval av artikel 138 i fördraget om modernisering och förbättring av arbetsmarknadsrelationerna.
- Följa upp förhandlingarna om tillfälligt arbete.
- Samråda med arbetsmarknadens parter om behovet av att på europeisk nivå skapa frivilliga förliknings-, medlings- och samrådsmekanismer för lösande av konflikter.
- Komplettera och kodifiera gemenskapslagstiftningen om arbetstid.
- Anta lagstiftningsförslag som håller på att utarbetas, i synnerhet den europeiska företagsstadgan samt information till och samråd med arbetstagare.
- Kodifiera och förenkla lagstiftningen om hälsa och säkerhet.
- Förändra och förbättra befintlig lagstiftning med hänsyn till gemenskapens rättspraxis och ett arbetsliv i förändring (t.ex. obestånd, hälsa och säkerhet).
- Främja utbyte och spridning av goda lösningar (via European Work Organisation Network).

- Lägga fram en kommunikations- och handlingsplan rörande arbetstagarnas ekonomiska deltagande.
- Genom ett meddelande stödja initiativ kopplade till företagens sociala ansvar och hur de hanterar förändring.
- Med ett meddelande behandla de sociala aspekterna av offentliga upphandlingsförhandlingar.
- Uppmana arbetsmarknadens parter att
 - där så är lämpligt fortsätta diskussionerna och kollektivförhandlingarna i frågor som är kopplade till arbetsorganisation och till nya former av arbeten,
 - inleda diskussioner som kan leda fram till förhandlingar om företagens och de anställdas delade ansvar i fråga om arbetskraftens anställbarhet och anpassbarhet, i synnerhet med tanke på arbetstagarnas rörlighet.
- Uppmana Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor i Dublin att sammanställa ett lämpligt informationssystem om förändring, vilket också kan tjäna som ett forum för utbyte.
- Genom ett meddelande vidareutveckla gemenskapens strategi för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen.

4.1.3 Att utforska möjligheterna i den kunskapsbaserade ekonomin

4.1.3.1 Mål

Att påskynda utvecklingen av den kunskapsbaserade ekonomin för att skapa fler arbetstillfällen i Europa.

Detta inkluderar att fullfölja målsättningarna för det kunskapsbaserade samhället inom den europeiska sysselsättningsstrategin, att garantera livslångt lärande och minska kunskaps- och könsklyftorna, att främja nya former av arbetsorganisation i den nya ekonomin liksom sysselsättning för funktionshindrade i informationssamhället.

4.1.3.2 Åtgärder

- Vidareutveckla de aspekter i sysselsättningsstrategin som rör det kunskapsbaserade samhället.
- Främja ett närmare samarbete på europeisk nivå mellan forskningsinstitutioner, vetenskapscentra, universitet och skolor för att stärka vetenskapens ställning bland gemenskapsmedborgarna och locka fler till vetenskapliga och tekniska yrken.
- Vidareutveckla den aspekt som rör mänskliga resurser i handlingsplanen för e-Europa.
- Främja kvinnors anställbarhet och tillträde till arbeten inom informations- och kommunikationsteknik och andra vetenskapliga och tekniska yrken genom att stärka kvinnors deltagande i relevanta utbildningar.

- Övervaka genomförandet av det nya programplaneringsarbetet för Europeiska socialfonden med tyngdvikten på investering och utbildning inom området för informationsteknik.
- Främja kartläggning och spridning av bra metoder i samarbete med expertgruppen på hög nivå för sysselsättning och den sociala dimensionen av informationssamhället.
- Uppmana arbetsmarknadens parter att inrikta sina diskussioner på livslångt lärande och nya arbetsformer kopplade till informationsteknik.

4.1.4 Främja rörlighet

4.1.4.1 Mål

Att garantera ett faktiskt genomförande av arbetstagarnas fria rörlighet genom att undanröja hinder för geografisk rörlighet. Fortsätta att övervaka tillämpningen av gemenskapsreglerna om arbetstagarnas fria rörlighet, undersöka behovet av särskilda åtgärder på områden som ligger till grund för den kunskapsbaserade ekonomin samt utarbeta stödmekanismer för att underlätta rörligheten, inbegripet ny teknik.

Här ingår att hantera de praktiska och juridiska problem som arbetstagare som utövar sin rätt till fri rörlighet stöter på samt att undanröja hinder inom området social trygghet, i synnerhet tilläggs pensioner samt samarbete mellan arbetsförmedlingar och socialförsäkringsinstitutioner i medlemsstater och regioner.

Det är viktigt att harmonisera nationell lagstiftning om villkoren för inresa och bosättning för personer från tredje land. Detta bör ske på grundval av en delad bedömning av demografiska förändringar, situationen på arbetsmarknaden samt situationen i ursprungsländerna.

4.1.4.2 Åtgärder

- Anta existerande förslag till förändring och utvidgning av förordning 1408/71 om social trygghet för arbetstagare och andra som flyttar inom gemenskapen till att omfatta personer från tredje land samt förordning 1612/68 om arbetskraftens fria rörlighet inom gemenskapen.
- Genom ett meddelande inrätta ett pensionsforum för att behandla frågor kring pensioner och rörlighet med alla relevanta aktörer.
- Efter diskussioner i forumet inrätta ett instrument om tilläggs pensioners överförbarhet.
- Förbättra samarbetet mellan alla berörda parter för att lösa juridiska och praktiska problem som arbetstagare stöter på när de utövar sin rätt till fri rörlighet.
- Genom ett meddelande hantera de återstående problemen med fri rörlighet i den offentliga sektorn.
- Granska bestämmelserna om Eures (European Employment Services).
- Vidta särskilda åtgärder för att undanröja hinder för rörligheten för forskare, studenter, praktikanter och lärare.

4.2 KVALITETEN PÅ SOCIALPOLITIKEN

4.2.1 Modernisera och förbättra social trygghet

4.2.1.1 Mål

Att modernisera och förbättra social trygghet så att den motsvarar omvandlingen till kunskapssamhälle, förändringar i sociala strukturer och familjestrukturer och vidareutveckla den sociala trygghetens roll som faktor för produktiviteten.

I praktiken kommer detta att innebära en anpassning av sociala trygghetssystem så att arbete lönar sig, medborgarna har en säker inkomst, pensionerna är säkra och pensionssystemen hållbara, social utslagning motverkas och hälsovården är hållbar och av hög kvalitet.

Det är avgörande att stärka samarbetet mellan medlemsstaterna och inbegripa relevanta aktörer (arbetsmarknadens parter, frivilligorganisationer, institutioner för social trygghet). Detta kommer att hjälpa medlemsstaterna att anta de utmaningar som de ställs inför på området.

4.2.1.2 Åtgärder

- Inrätta en kommitté för social trygghet.
- Genom ett meddelande bidra till diskussioner kring framtiden för social trygghet på medellång och lång sikt med särskild tyngdvikt på pensioner.
- Genom olika bidrag stödja arbetet i kommittén för social trygghet i syfte att utarbeta målsättningar och indikatorer samt utbyta erfarenheter och bra metoder, bland annat när det gäller jämställdhetsaspekten av social trygghet.
- Lägga fram en årlig rapport om social trygghet som bygger på målsättningarna på europeisk nivå. Syftet skall vara att förbereda en gemensam rapport från kommissionen/rådet om social trygghet.
- Utveckla ett nära samarbete med gemenskapsinstitutionerna, arbetsmarknadens parter och institutioner för social trygghet för att utarbeta en dagordning för modernisering.
- Uppmana arbetsmarknadens parter att utveckla och diskutera sina bidrag till modernisering och förbättring av social trygghet.

4.2.2 Bekämpa social utslagning

4.2.2.1 Mål

Att förhindra och utrota fattigdom och utslagning och främja integrering och delaktighet för alla i det ekonomiska och sociala livet

Detta kräver ett integrerat helhetssynsätt som utnyttjar alla relevanta handlingsprogram och inbegriper ett jämställdhetsperspektiv. Här spelar utbildningen en viktig roll genom att den ger grundläggande kunskaper och färdigheter.

För att bekämpa utslagning måste man också skapa livskraftiga partnerskap på alla nivåer mellan myndigheter, arbetsmarknadens parter, frivilligorganisationer och andra berörda parter.

Den öppna samarbetsmetoden på det här området, som ställdes upp vid Europeiska rådet i Lissabon och Feira kommer att stödja integrerade ansträngningar i medlemsstaterna inom ramen för nationella handlingsplaner för att motverka social utslagning. Metoden innebär att man kommer att utarbeta lämpliga indikatorer, utveckla målsättningar och jämförelsemekanismer för att övervaka handlingsriktlinjerna och planerna och bedöma hur framgångsrika de är, både ur ett jämställdhetsperspektiv och vad gäller integreringen av särskilda grupper, inbegripet personer med funktionshinder.

4.2.2.2 Åtgärder

- Bekämpa social utslagning genom att anta det föreslagna handlingsprogrammet.
- Enas om syften och målsättningar, utarbeta indikatorer, förbättra statistiken och genomför studier på alla relevanta områden för att stödja den öppna samordningsmetoden.
- Inleda samråd på grundval av artikel 137.2 i fördraget med alla berörda parter om på vilket sätt man skall kunna integrera människor som är utestängda från arbetsmarknaden.
- Utarbeta nya bidrag till handlingsriktlinjer, bland annat på utbildningsområdet, för att stödja medlemsstaternas ansträngningar.
- Utvärdera effekten av Europeiska socialfonden, inbegripet gemenskapsinitiativet Equal, när det gäller att motverka social utslagning.
- Främja fler och bättre arbetstillfällen för utsatta grupper, inbegripet funktionshindrade, etniska grupper och nyanlända invandrare genom att föreslå ett stärkande av riktlinjerna för sysselsättning.
- Utarbeta en årlig rapport om integreringspolitiken.

4.2.3 Främja jämställdhet

4.2.3.1 Mål

Att främja kvinnors fullständiga deltagande i det ekonomiska, vetenskapliga, sociala, politiska och medborgerliga livet som en nyckelfaktor för ett demokratiskt samhälle. Detta är inte bara en fråga om rättigheter utan även en viktig ingrediens i främjandet av sociala och ekonomiska framsteg.

Det långvariga och kontinuerliga åtagandet att skapa jämställdhet mellan kvinnor och män på europeisk nivå bör breddas och jämställdhetsperspektivet inbegripas i all relevant politik. Ett av de viktigare områdena här är problemet med våld mot kvinnor.

4.2.3.2 Åtgärder

- Genomföra gemenskapens ramstrategi om jämställdhet, särskilt genom att anta och genomföra det föreslagna jämställdhetsprogrammet, ytterligare stärka jämställdhetsrättigheter genom att fullt ut utnyttja fördraget (förslag till ett direktiv om likabehandling på andra områden än sysselsättning och yrke på grundval av artikel 13).
- Anta förslaget till ändring av direktivet från 1976 om likabehandling.

- Noggrant övervaka genomförandet och stärkandet av den fjärde pelaren i sysselsättningsstrategin.
- Utveckla, övervaka och utvärdera jämställdhet inom offentliga myndigheter på alla nivåer.
- Utveckla, övervaka och utvärdera jämställdhet på alla nivåer inom vetenskap och teknik.
- Uppmana arbetsmarknadens parter att förstärka sin dialog, särskilt med avseende på
 - lika lön,
 - avskaffande av segregeringen på arbetsmarknaden,
 - möjlighet att förena familjeliv och arbetsliv.

4.2.4 Stärka grundläggande rättigheter och bekämpa diskriminering

4.2.4.1 Mål

Att garantera att grundläggande sociala rättigheter utvecklas och respekteras som en nyckelfaktor för ett rättvist samhälle och respekt för mänsklig värdighet. Att skydda personuppgifter i anställningsförhållanden.

Detta inbegriper ytterligare konsolidering och förstärkning av rättigheter förknippade med existerande instrument, något som skall genomföras i nära samarbete med det civila samhället.

Mot bakgrund av antagandet av direktivet om lika behandling oavsett ras och etniskt ursprung, antagandet av stadgan för grundläggande rättigheter och de två återstående kommissionsförslagen med åtgärder mot diskriminering enligt artikel 13 i fördraget, kommer nya impulser att tillföras det här området under 2000 och göra kampen mot rasismen mer synlig.

Likabehandling bör också gälla för medborgare från tredje land som vistas lagligen inom Europeiska unionen, i synnerhet de som varit bosatta där länge. Målet är att stärka deras integrering i värdlandet.

4.2.4.2 Åtgärder

- Anta förslaget till direktiv som förbjuder diskriminering på arbetsmarknaden på grund av ras eller etniskt ursprung, kön, ålder, sexuell läggning eller funktionshinder.
- Anta och genomföra det föreslagna handlingsprogrammet för att bekämpa diskriminering.
- Främja kampanjer som vill höja medvetenheten i kampen mot rasism och främlingsfientlighet.
- Rapportera hur det europeiska centrumet för övervakning av rasism och främlingsfientlighet fungerar.
- Övervaka genomförandet av meddelandet "För ett Europa fritt från hinder för personer med funktionsnedsättning" och förbereda en genomföranderapport.

- Föreslå ett Europeiskt år för funktionshindrade 2003.
- Anordna en årlig Europadag för funktionshindrade.
- Upprätta samråd mellan arbetsmarknadens parter på grundval av artikel 138 i fördraget om skydd av personuppgifter.
- Uppmana arbetsmarknadens parter att bidra ytterligare till undanröjandet av diskriminering på arbetsplatsen.

Den nya formen av förvaltning kräver att alla viktiga aktörer deltar på ett direkt sätt, i synnerhet frivilligorganisationer och gräsrotsorganisationer så att man kan garantera att hela befolkningen deltar i socialpolitiken. Detta gäller i synnerhet för främjandet av kvaliteten på socialpolitiken, såsom detta definierats i dagordningen, i vilken frivilligorganisationernas särskilda roll för socialpolitiken bör erkännas fullt ut. Medborgarorganisationers deltagande och deras sammansättning är därför i högsta grad relevant.

- Kommissionen skall anordna regelbundna diskussioner med frivilligorganisationer på området (utslagning, anti-diskriminering och grundläggande rättigheter, jämställdhet mellan könen, social trygghet).
- Frivilligorganisationerna skall inbjudas till samarbete med arbetsmarknadens parter och tillsammans utarbeta initiativ i frågor av gemensamt intresse såsom kamp mot utslagning, främjandet av grundläggande rättigheter och jämställdhet mellan könen.

4.3 ATT FRÄMJA KVALITET I ARBETSMARKNADSRELATIONERNA

4.3.1 Mål

Att få den sociala dialogen på alla nivåer att effektivt bidra till de uppsatta utmaningarna. Att främja konkurrenskraft och solidaritet samt en balans mellan flexibilitet och trygghet.

Utvecklingen av den sociala dialogen på europeisk nivå, som ett särskilt inslag i fördraget, är ett av de viktigaste verktygen för att ytterligare modernisera och utveckla den europeiska sociala modellen och den makroekonomiska strategin. Den bör utvecklas i nära samarbete med utvecklingen i medlemsstaterna.

4.3.2 Åtgärder

- Samråda med arbetsmarknadens parter på europeisk nivå i syfte att kartlägga gemensamma intresseområden, inbegripet de som erbjuder bäst möjligheter för kollektivförhandlingar.
- Nära övervaka och kontinuerligt uppdatera studierna av representativiteten bland arbetsmarknadens parter på europeisk nivå.
- Starta en diskussionsgrupp om framtiden för arbetsmarknadsrelationerna.

- Främja samverkan mellan den sociala dialogen på europeisk och nationell nivå genom nationella rundabordsdiskussioner i frågor av gemensamt intresse (arbetets organisation, arbetets framtid, nya arbetsformer).
- Tillsammans med arbetsmarknadens parter granska hur den sociala dialogens strukturer fungerar (både tvärandustriellt och branschvis och vid behov föreslå förbättringar).
- Uppmana arbetsmarknadens parter att utarbeta egna initiativ inom sina respektive ansvarsområden som ett led i anpassningen till förändringar.
- Genomföra strategin för ett livslångt lärande.

4.4 FÖRBEREDELSE INFÖR UTVIDGNINGEN

4.4.1 Mål

Att bidra till förberedelsen inför utvidgningen av unionen på villkor att den sker genom en balanserad ekonomisk och social utveckling.

4.4.2 Åtgärder

- Fortsätta övervakningen av genomförandet av EU:s regelverk på det sociala och sysselsättningsområdet i kandidatländerna.
- Fortsätta arbetet med att utveckla översikter av sysselsättningspolitiken (som leder till gemensamma bedömningar) med samtliga kandidatländer.
- Stödja processen med att stärka den sociala dialogen och arbetsmarknadsorganisationerna i kandidatländerna.
- Bidra till ytterligare utveckling av relevanta frivilligorganisationer i kandidatländerna.
- Främja samarbete mellan medborgarorganisationerna i Europeiska unionen och i kandidatländerna.
- Kartlägga gemensamma frågor och behov och förbereda en gemensam analys inom det området för social trygghet.
- Integrera jämställdhet mellan kvinnor och män i alla aspekter av föranslutningsstrategin.
- Som en del av föranslutningsstrategin garantera att kandidatländerna framgångsrikt kan delta i gemenskapens handlingsprogram på det sociala området.

4.5 ATT FRÄMJA INTERNATIONELLT SAMARBETE

4.5.1 Mål

Att underlätta utbyte av erfarenheter och bra metoder i synnerhet med internationella organisationer (ILO, OECD, Europarådet).

En viktig målsättning kommer att vara att inom globaliseringen stärka sysselsättningen och den sociala dimensionen genom respekt för grundläggande arbetsmarknadsregler och främjandet av en integrerad ekonomisk och social dagordning i en global ekonomi.

Inom ramen för bilaterala avtal kommer kommissionen också att vidareutveckla det bilaterala samarbetet om sysselsättning och sociala frågor med andra länder.

4.5.2 Åtgärder

- Vidareutveckla gemenskapens samarbete med internationella organisationer på områdena sysselsättning, utbildning, social trygghet och grundläggande sociala rättigheter.
- Stödja diskussionen kring respekt för grundläggande arbetsmarknadsregler genom en dialog som inbegriper internationella organisationer som ILO och WTO.
- Uppmuntra medlemsstaterna att ratificera ILO-konventionen om barnarbete.
- Anordna en konferens om den sociala dimensionen av Europeiska unionens yttre förbindelser.

5. UPPFÖLJNING OCH ÖVERVAKNING

5.1 En systematisk övervakning och kontroll av gemenskapens sociala regelverk skall utarbetas och nya verktyg skapas.

- En expertgrupp på hög nivå bestående av tjänstemän från medlemsstaterna skall skapas för samarbete med kommissionen när det gäller att genomföra och granska gemenskapens lagstiftning och underlätta dess införande (arbetsvillkor, likabehandling av kvinnor och män, anti-diskriminering).
- Ett nätverk av nationella yrkesinspektörer skall inrättas i syfte att övervaka genomförandet av gemenskapens lagstiftning på grundval av existerande strukturer på hälsovårds- och säkerhetsområdet.

5.2 Granskningen efter halva programtiden av Agenda 2003 kommer också att använda detta synsätt. Under början av 2003 kommer man att anordna ett handlingspolitiskt forum som kommer att samla alla berörda parter.

5.3 Det kommer att bli viktigt att förbättra sysselsättnings- och socialstatistiken för att närmare kunna övervaka utvecklingen av handlingsriktlinjerna. Kommissionen skall här samarbeta med medlemsstaterna och andra viktiga aktörer för att kartlägga lämpliga integrerade indikatorer och jämförelsetal. Genom en kontinuerlig utvärdering kommer dagordningen regelbundet att kunna övervakas och uppdateras.

6. SLUTSATSER

Den nya sociala dagordningen är ett strategiskt svar för att modernisera den europeiska sociala modellen och överföra de politiska åtagandena från toppmötet i Lissabon till konkreta åtgärder. Därvid bygger man vidare på de framgångar som uppnåtts inom områdena sysselsättning och

socialpolitik under det senaste handlingsprogrammet på det sociala området och man bidrar på så sätt till genomförandet av Amsterdamfördraget.

Med moderniseringen av den europeiska sociala modellen vill man garantera att den ömsesidiga förstärkningen av den ekonomiska och sociala politiken maximeras på ett effektivt sätt i en föränderlig miljö. Mot den bakgrunden kommer den nya dagordningen att spela en avgörande roll för både ekonomiska och sociala reformer som en del av en positiv strategi som kombinerar dynamik, nyskapande och konkurrenskraft med fler och bättre jobb och social sammanhållning. Den kommer att bekräfta för kandidatländerna att den "kvalitetsväg" som de väljer genom att förbereda sig för utvidgningen kommer att vara till nytta för både deras ekonomiska och sociala situation.

Den nya dagordningen innehåller konkreta insatser och förslag från kommissionen, såväl som allmänna handlingsramar, där alla berörda parter kan spela en roll och mobilisera gemenskapens verktyg och instrument för gemensamma framsteg, samtidigt som man respekterar mångfalden i de olika systemen och handlingsprogrammen i Europeiska unionen.

SÄRSKILDA FÖRSLAG FRÅN KOMMISSIONEN

(2000 – 2005)

På väg mot fler och bättre arbetstillfällen

- Årlig presentation av sysselsättningspaketet.
- Att lägga fram ett beslut om gemenskapens stödåtgärder inom sysselsättningsområdet (artikel 129 i fördraget) (2000)
- Uppmaning till arbetsmarknadens parter 2000 att
 - bidra till och samarbeta mer systematiskt inom sysselsättningsstrategin,
- - skapa dialog och inleda förhandlingar på alla berörda nivåer, i syfte att gynna sysselsättningen (särskilt genom livslångt lärande),
- På europeisk nivå påbörja utarbetandet av gemensamma målsättningar som skall tjäna som referens för åtgärder som vidtas av arbetsmarknadens parter på nationell nivå och på grundval av sysselsättningsriktlinjerna.
- Att stödja den regionala och lokala dimensionen av sysselsättningsstrategin (meddelanden om lokal utveckling 2000 och 2001).
- Ingående granska och utvärdera effekten av Luxemburg-processen (2002).

Att förutse och hantera förändringar samt anpassa sig till den nya arbetsmiljön

- Lägga fram ett meddelande om de sociala aspekterna på den offentliga upphandlingen (2000).
- Upprätta samråd mellan arbetsmarknadens parter på grundval av artikel 138 i fördraget om modernisering och förbättring av arbetsmarknadsrelationerna (2000).
- Följa upp förhandlingarna om tillfälligt arbete (2001).
- Meddelande och konferens om företagets sociala ansvar ("triple bottom-line" – en modell för hållbar utveckling) (2001).
- Samråda med arbetsmarknadens parter om behovet av att på europeisk nivå skapa frivilliga förliknings-, medlings- och samrådsmekanismer för lösande av konflikter.
- Lägga fram en kommunikations- och handlingsplan rörande arbetstagarnas ekonomiska deltagande (2001).
- Komplettera och kodifiera gemenskapslagstiftningen om arbetstid (2002).
- Kodifiera och förenkla lagstiftningen om hälsa och säkerhet (2002).

- Anta ett meddelande om en gemenskapsstrategi om hälsa och säkerhet i arbetet (2002).

Att utforska möjligheterna i den kunskapsbaserade ekonomin

- Uppmana arbetsmarknadens parter att inrikta sina diskussioner på livslångt lärande och nya arbetsformer kopplade till informationsteknik (2000).

Främja rörlighet

- Anta ett direktiv från kommissionen om att skapa ett pensionsforum för att behandla frågan om tilläggspensioner och rörlighet med alla berörda parter (2000).
- Efter diskussioner i forumet inrätta ett instrument om tilläggspensioners överförbarhet (2002).
- Ställa samman ett meddelande om återstående problem med fri rörlighet inom den offentliga sektorn (2002).
- Granska bestämmelserna för Eures (2002).
- Vidta särskilda åtgärder för att undanröja hinder för rörligheten för forskare, studenter, praktikanter och lärare.

Modernisera och förbättra social trygghet

- Ställa samman ett meddelande om framtiden för social trygghet på medellång och lång sikt med särskild tonvikt på pensioner (2000).

Bekämpa social utslagning

- Samråda på grundval av artikel 137.2 i fördraget med alla berörda aktörer om integrering av människor som är utestängda från arbetsmarknaden.
- Utvärdera effekten av Europeiska socialfonden, inbegripet gemenskapsinitiativet Equal, när det gäller att främja social integration (2003).

Främja jämställdhet

- Ytterligare stärka jämställdheten genom att utnyttja fördraget fullt ut: förslag om ett direktiv om lika behandling på andra områden än sysselsättning och yrke på grundval av artikel 13 (2002).

Stärka grundläggande rättigheter och bekämpa diskriminering

- Ställa samman en rapport om hur det europeiska centrumet för övervakning av rasism och främlingsfientlighet fungerar (2001).
- Övervaka genomförandet av meddelandet "För ett Europa fritt från hinder för personer med funktionsnedsättning" och förbereda en genomföranderapport för 2003.
- Föreslå ett Europeiskt år för funktionshindrade 2003 (2001).

- Inleda samråd med arbetsmarknadens parter om uppgiftsskydd på grundval av artikel 138 i fördraget (2001).

Främja kvaliteten i arbetsmarknadsrelationerna

- Starta en diskussionsgrupp om framtiden för arbetsmarknadsrelationerna (2000).
- Samråda med arbetsmarknadens parter i syfte att kartlägga gemensamma intresseområden, inbegripet de som erbjuder bäst möjligheter till kollektivförhandlingar (2001).
- Tillsammans med arbetsmarknadens parter anordna en konferens om hur den sociala dialogens strukturer fungerar (både tvärindustriellt och branschvis och vid behov föreslå förbättringar) (2002: anordnande av en konferens med arbetsmarknadens parter i detta syfte).

Förberedelser inför utvidgningen

- Fortsätta övervakningen av genomförandet av EU:s regelverk på det sociala området och sysselsättningsområdet i kandidatländerna.
- Fortsätta arbetet med att utveckla utvärderingar av sysselsättningspolitiken (som leder till gemensamma bedömningar) med samtliga kandidatländer (2000-2001).
- Som en del av anslutningsförberedelserna garantera att kandidatländerna framgångsrikt kan delta i gemenskapens handlingsprogram på det sociala området. (2000-2001).

Främja internationellt samarbete

- Föreslå en rekommendation om att ratificera ILO-konventionen om barnarbete (2001).
- Anordna en konferens om den sociala dimensionen av Europeiska unionens yttre förbindelser (2001).

FÖRSLAG SOM ÄNNU INTE HAR ANTAGITS

- Förslag till ändring av förordning (EEG) nr 1408/71 om social trygghet för arbetstagare och andra som flyttar inom gemenskapen avseende
 - utvidgning till att gälla medborgare i tredje land – KOM (97) 561 slutlig (EGT C 6, 10.1.98, s. 15)
 - olika ändringsförslag – KOM (2000) 186 slutlig, 28.4.2000
 - förtidspensioner – KOM (95) 735 slutlig (EGT C 62, 1.3.96, s. 14)
 - arbetslöshet – KOM (95) 734 slutlig (EGT C 68, 6.3.96, s.11), ändrat genom KOM (97) 158 slutlig (EGT C 161, 28.5.97, s.5)
 - samordning av systemen för social trygghet – KOM (98) 779 slutlig (OJ C 38, 12.2.99, s.10)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EEG) nr 1612/68 om fri rörlighet inom gemenskapen för arbetstagare – KOM (98) 394 slutlig, 22.7.1998 (EGT C 344, 12.11.1998, s. 9)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 68/360/EEG om avskaffande av restriktioner för rörlighet och bosättning inom gemenskapen för medlemsstaternas arbetstagare och deras familjer – KOM (98) 394 slutlig, 22.7.1998 (EGT C 344, 12.11.1998, s. 12)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av en rådgivande kommitté för fri rörlighet och social trygghet för arbetstagare inom gemenskapen och om ändring av rådets förordningar (EEG) nr 1612/68 och (EEG) nr 1408/71 – KOM (98) 394, 22.7.1998 (EGT C 344, 12.11.1998, s. 16)
- Förslag till rådets förordning om att tillämpa beslut 3/80 av associeringsrådet EEG – Turkiet – KOM (83) 13 slutlig (EGT C 110, 25.4.83, s.1)
- Förslag till rådets beslut om att inrätta en kommitté för social trygghet – KOM (2000) 134 slutlig
- Förslag till rådets direktiv om inrättande av en allmän ram för information till och samråd med arbetstagare i Europeiska gemenskapen – COM (98) 612 slutlig (EGT C 2, 5.1.99, s.3)
- Förslag till rådets direktiv om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för fysikaliska agenser – KOM (92) 560 slutlig (EGT C 77, 18.3.93, s. 12)
- Förslag till rådets direktiv om minimikrav för säkerhet och hälsa för transportverksamheter och arbetsplatser på transportmedel - KOM (92) 234 slutlig, (EGT C 25, 28.1.93, s. 17), ändrat genom KOM (93) 421 slutlig (EGT C 294, 30.10.93, s.4)

- Förslag till rådets direktiv om minimikrav för att förbättra rörlighet och säkra transporter till arbetet för arbetstagare med rörelsehinder – KOM (90) 588 slutlig (EGT C 68, 16.3.91, s. 7), ändrad genom KOM (91) 539 slutlig (EGT C 15, 21.1.92, s. 18)
- Förslag till rådets direktiv om en andra ändring av direktiv 89/655/EEG om minimikrav för säkerhet och hälsa vid arbetstagares användning av arbetsutrustning i arbetet (andra särdirektivet enligt artikel 16 i direktiv 89/391/EEG) – KOM (98) 678 slutlig (OJ C 247, 31.8.99, s. 23)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättandet av ett program för gemenskapsåtgärder som skall uppmuntra medlemsstaterna att samarbeta för att motverka social utslagning – KOM (2000) 368 slutlig, 16.6.2000
- Förslag till rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 76/207/EEG om genomförandet av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om tillgång till anställning, yrkesutbildning och befordran samt arbetsvillkor – KOM (96) 93 slutlig (EGT C 179, 22.6.96, s.8)
- Förslag till rådets direktiv som kompletterar genomförandet av principen för likabehandling i yrkes- och arbetsbaserade sociala trygghetssystem– KOM (87) 494 slutlig (EGT C 309, 19.11.87, s. 10)
- Förslag till rådets direktiv om inrättande av allmänna ramar för likabehandling i arbetslivet – (KOM (99) 565 slutlig, 25.11.99
- Förslag till rådets beslut om inrättande av gemenskapens handlingsprogram mot diskriminering – (KOM (99) 567 slutlig, 25.11.99
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 76/207/EEG om genomförandet av principen om likabehandling av kvinnor och män i fråga om tillgång till anställning, yrkesutbildning och befordran samt arbetsvillkor – KOM (2000) 334 slutlig, 7.6.2000
- Förslag till rådets beslut om stödprogrammen för gemenskapsramarna för jämställdhet (2001- 2005) – KOM (2000) 335 slutlig, 7.6.2000
- Förslag till rådets beslut om ersättande av medlemmar i Kommittén för Europeiska socialfonden – KOM (2000) 187 slutlig, 31.3.2000
- Förslag till rådets direktiv om ett europeiskt avtal om arbetstidens förläggning för rörlig arbetskraft inom civilflyget mellan Association of European Airlines (AEA), European Transport Workers' Federation (ETF), European Cockpit Association (ECA), European Regions Airline Association (ERA) och International Air Carrier Association (IACA) - KOM(2000) 382 slutlig, 23.6.2000